

LYYRA 2015

LYYRA

Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan historian ystävien vuosikirja nro 1 (2015)

Päätoimittaja:

Sanna Supponen

Taitto:

Juho Kajava

Tekstit:

Ahto Harmo, Antti Kähkönen, Ville Eerola

Juha Hurme, Sanna Supponen

Kannen kuva:

Vanha ylioppilastalo palon jälkeen (1978)

HYYn rakennusmestari Hannu Vartiala

Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan arkisto

Painos:

80 kpl

ISSN:

2343-2136

Julkaisija:

Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan historian ystävät ry

Painopaikka:

Multiprintissä joulukuussa 2015

Copyright:

HYYHY & Tekijät 2015

*Painokuluihin on saatu tukea: Otto A. Malmin lahjoitusrahastolta
sekä Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalta lehtitukena*

PÄÄTOIMITAJALTA

Ylioppilaat tekevät historiaa päivittäin, joten miksipä he eivät sitä myös kirjoittaisi.

Kuluvana vuonna Helsingin yliopiston opiskelijat ovat olleet runsaasti lehtien otsikoissa niin hallituksen leikkauksia boikotoidesaan kuin omien talojensa käytöstä kiistelyn vuoksi. Opiskelijan ääni siis kuuluu yhteiskunnassa ja edelleen ylioppilaskunnassa käytetään erilaisissa yhteyksissä sanapartta ”mitä ylioppilaat edellä, sitä kansa perässä”. Toisaalta samaan aikaan puhutaan yhä enemmän ylioppilaskuntien asemasta tulevaisuudessa ja jopa siitä onko niitä enää muutaman vuosikymmenen jälkeen. Opiskelijapolvet vaihtuvat yhä tiuhempaan ja Ylioppilaskunnan historia-sarja pölyttyvät yhä harvemman hyllyssä, sillä opiskelun ohessa vapaa-aika käy tiukemmalle. Tilanne siis suorastaan vaatii ylioppilaskunnan, yliopiston ja opiskelijakulttuurin tutkimusta ja esiintuomista helposti lähestyttävässä muodossa, ja siinä tarkoituksessa on HYYHY aloittanut oman vuosikirjan, nimeltään Lyyra, julkaisemisen.

HYYHY:n vuosikirja on opiskelijoiden (toisinaan entisten sellaisten) kirjoittamaa historiaa Alma Materistaan, ylioppilaskunnastaan ja ylipäätään ylioppilaskulttuurin erilaisista ilmiöistä. Toisaalta se on myös nykyhetken tallentamista, sillä kirjassa julkaistaan myös katsauksia kuluvan vuoden kiinnostaviin ilmiöihin. Artikkeleiden ja katsausten teemat valikoituvat kirjoittajien kiinnostusten mukaan, eikä tiukkoja rajankäyntejä populaarien ja syväluotaavien tutkimusten välillä haluta tehdä. Toimitus harrastaa kevyesti keskinäistä vertaisarviointia kommentoimalla toistensa tekstejä.

Vuosikirja julkistetaan vuosittain marraskuussa. Tervetuloa lukemaan ja kirjoittamaan!

SISÄLLYS

<i>Suorituspisteen synty Suomessa</i>	1
<i>Ylioppilaan laulu osa 1</i>	16
<i>Excursus: Havaintoja erään laulukirjan merkinnöistä</i>	23
<i>Excursus: Laulujen foneettisesta uudelleensanoittamisesta</i>	25
<i>HYYn järjestövaliokunnan sitsilaulukilpailun voittaja 2015</i>	26
<i>Ylioppilaslakki 150 vuotta</i>	27
<i>Kokevatko arvot inflaatiota?</i>	36
<i>Haalarimerkkejä Helsingin yliopistomuseolle</i>	39
<i>Päivä o</i>	43

SUORITUSPISTEEN SYNTY SUOMESSA

Ville Eerola

SPES PATRIAE

Suorituspisteen keskeisellä tarkoituksella, opintoaikojen rajaamisella ja opintojen tehostamisella, on vanhat juuret. Jo vuonna 1886 silloinen Helsingin yliopiston Suomen, Venäjän ja Pohjoismaiden historian professori E. G. Palmén kritisoi Valvojassa akateemista vapautta siitä, että se johti pitkiin opiskeluaikoihin: ”Hurmaavalta tuo kultainen akatemiallinen vapaus tuntuu koulupenkin pakosta vapautuneelle, se on luonnollista, mutta kysykääte viisi kuusi vuotta myöhemmin samalta nuorukaiselta, mitä se maksaa, ja te saatte usein kovin nolon vastauksen.”¹ Palmén totesi, että vastauksena tulisi olla lähinnä ”tuhlattu aika, tuhlatut rahat, velkaantuminen sekä usein täyttymys tutkintoajan viikoissa ja kuukausissa”.² Vaikka syy tähän ei hänestä ollut yksinomaan yliopiston omallatunnolla, voitiin yliopiston osalta parannusehdotus tiivistää yhteen ainoaan sääntöön,

---

1 Palmén 1886, 274.

2 Palmén 1886, 274.

akateemisen vapauden supistamiseen. Tuo vapaus ei Palménin sanojen mukaan ollut hyödyksi liioin ylioppilaalle, ”joka usein kadottaa kallista nuoruuden aikaansa”, tämän vanhemmille, ”jotka monesti ilon ja odotetun avun sijasta saavat murhetta ja velkoja” eikä varsinkaan yliopistolle tai isänmaalle, ”jotka panevat suuria kustannuksia ylioppilaitten opetukseen toivossa että aikoinaan saisivat heistä kelpo palvelijoita”.³ Yksinkertaisesti ”akatemiaallinen vapaus, sellaisena kuin sitä tähän aikaan vielä käsitetään, ei ole kellekään hyödyksi, sillä sellaisenaan se merkitsee pikemminkin vapautta opinnoista kuin vapautta opintoihin.”⁴ Tämä olikin täysin loogista, kunhan muistettiin, miten ”äskén koulupakosta vapautettu koulupoika ei kerrassaan tule kykeneväksi itse johtamaan opintojaan”.⁵ Ruotsalaista sananpartta mukaillen ”koulussa käydään ja lukiossa istutaan, mutta yliopistossa virutaan”, totesi Palmén.⁶ Eihän ”maamme ei ole niin paljon yliopistollensa uhrannut, että siellä laiskoja vetelyksiä kasvatetaan; laiskottelemista voi kyllä opetuksettakin oppia”.⁷

Jotta opiskelijat voitaisiin patistaa valmistumaan nopeammin ja opiskelemaan, heidän edistymistään ja suoriutumistaan olisi valvottava. Tämä taas oli kovin vaikeaa: ”Fiskaalintapainen urkkiminen ikään kuin kehoittaa kepposiin.”⁸ Niinpä kun esimerkiksi Preussin yliopistoissa oli 1820-luvulla säädetty, että ylioppilaiden piti joka luennolla kirjoittaa nimensä läsnäolevien listaan, ”saattoi tapahtua, että penkit olivat verrattain tyhjätkin, mutta luettelo täynnä; saipahan professori joskus kummastuksella nähdä, että Platon ja Aristoteles itse muka olivat läsnäololaan kunnioittaneet hänen luentoansa”.⁹ Ratkaisuehdotuksena opiskelijoiden edistymisen tarkkailemiseen ja opiskeluaikojen

---

3 Palmén 1886, 274.

4 Palmén 1886, 274, 276.

5 Palmén 1886, 277.

6 Man går i skola, sitter på gymnasium och ligger vid akademien. Palmén 1886, 276.

7 Palmén 1886, 276.

8 Palmén 1886, 275.

9 Palmén 1886, 275.

lyhentämiseen Palén ehdotti opettajien ja opiskelijoiden yhteen saattamista ”ei varoituksilla, karsserilla ja relegatsioonilla vaan järjestämällä luentoja, tutkintoja ja samassa lukutapaakin toisellaiseksi”.¹⁰ Tämä yhteen saattaminen tapahtuisi erityisten kuulemiskollegion kautta, joille oli jo valmiiksi varattu yksi tunti viikossa ja joissa ”kuulustuksella ja keskustelemalla voi tutkia, miten kuulijat ovat häntä käsittäneet ja tarvittaessa lähemmin selittää luentojen ainetta”.¹¹ Ongelma vain oli siinä, että ”kun joku [professori] sitten on koettanut määräystä noudattaa, ei hänellä ole ollut kuin tyhjät seinät kuulusteltavina paitsi alussa”.¹² Kuulustuksien pitäminen oli siten käytännössä kuollut kirjain. Palménin ratkaisuehdotus olikin tässä suhteessa hieman erikoinen, sillä hän esitti, että kuulemisten määrää olisi lisättävä kolmeen tuntiin viikossa. Näin opiskelijat saataisiin opiskelemaan tehokkaammin, kun lähiopetuksien avulla oppi tarttuisi paremmin kuin ”syvämieliset teoriat ja konstruktioonit ja deduksioonit, joista tuskin puolet jää päähän”.¹³

Palménin ehdotuksen perusta oli siinä, että opiskelijamäärä pysyisi tarpeeksi pienenä, jotta opettajilla riittäisi aikaa suhteellisesti tarpeeksi monille opiskelijoille. Mahdollisuutta, että opiskelijoita olisikin huomattavasti enemmän, Palmén ei katsonut ajankohtaiseksi pohtia sen tarkemmin, vaan ainoastaan mainitsee asian. Hän päättikin kirjoituksensa toteamukseen, miten ”yliopiston kysymysten joukossa - - ansaitsee huomatus sijan - - ylioppilaisten yhä kasvava lukumäärä”.¹⁴

KORKEAKOULUJEN KEHITTÄMINEN

Jo muutama vuosikymmen Palménin esittämien huolien jälkeen opiskelijoiden määrä alkoi nopeasti nousta. Omalta osaltaan

---

10 Palmén 1886, 277.

11 Palmén 1886, 277.

12 Palmén 1886, 277.

13 Palmén 1886, 278.

14 Palmén 1886, 279.

kehitystä vauhditti naisten yliopisto-opiskelun lisääntyminen vuosisadan alun tienoilla, kun yliopistojen ovet avautuivat myös naisopiskelijoille. Opiskelijamäärien selvän kasvun vuoksi yliopiston rehtorit alkoivat puheissaan esittää yhä seikkaperäisempiä tietoja opintojen tehokkuudesta ja opiskeluolosuhteista yliopistossa yleensä.¹⁵ Esimerkiksi tammikuussa 1911 yliopiston rehtori I. A. Heikel teki selkoa siitä, miten paljon aikaa keskimäärin kului eri tutkintojen suorittamiseen ja miten opintonsa keskeyttäneiden ylioppilaiden määrä vaihteli tiedekunnittain ja molemmissa kieliryhmissä. Tilastotietojensa pohjalta hän saattoi todeta, miten yhä suurempi määrä yliopistoon otetuista ylioppilaista lähti sieltä tutkintoa suorittamatta.¹⁶

Sotien jälkeen yliopistoon tuli yhdellä kerralla suuri määrä ylioppilaita useammasta ikäluokasta, joten opiskelun tehostaminen nousi entistä ajankohtaisemmaksi. Tiedekunnissa, joissa työskentely perustui laboratoriotyöskentelyyn tai vastaavaan, kuten lääketieteellisessä, maatalous-metsätieteellisessä ja filosofisen tiedekunnan matemaattis-luonnontieteellisessä osastossa, otettiin opiskelijoiden sisäänottoa rajoittanut *numerus clausus* -järjestelmä käyttöön 1940-luvun mittaan. Vaikka yliopiston 1946 asettama *numerus clausus* -komitea puolusti akateemisen vapauden klassista määritelmää, oli yliopistoon vapaan pääsemisen periaate menneisyyttä.¹⁷ Historiallis-kielitieteellisen osaston osalta *numerus clausus* jäi toteuttamatta, ja itse asiassa komitea olikin pitänyt erityisen tärkeänä sitä, että teologisen tiedekunnan ohella rajoituksia ei ulotettaisi sinne. Komitea päinvastoin totesi niiden olevan juuri ne opintoalat, ”joilla on suurin merkitys kansalaisten yleisten sivistystarpeiden tyydyttäjinä, ja että nimenomaisesti näiden alojen saattaminen rajoitusmääräysten alaiseksi olisi ankarin isku opiskeluvapauden periaatetta vastaan”.¹⁸ 1950-luvun ajan opiskelijamäärät jatkoivat huomattavaa

---

15 Strömberg 1990, 530.

16 Strömberg 1990, 531.

17 Jalava 2012, 55.

18 Strömberg 1990, 547–548.

kasvuaan. Johtuen *numerus clausuksen* toteuttamatta jättämisestä historiallis-kielitieteellisessä osastossa, oli opiskelijamäärien kasvu voimakkainta juuri kyseisessä osastossa. Osaston aineita opiskeli 1960 kaksi ja puoli kertaa niin paljon ylioppilaita eli 5534 kuin kymmenen vuotta aikaisemmin, jolloin määrä oli ollut 2237. Myös valtiotieteilijöiden kaksinkertaistui samassa ajassa.¹⁹

Huomiota alettiin kiinnittää yliopistoon kirjoittautuneiden ylioppilaiden korkeaan keski-ikään. Ylioppilaslehden 1950-luvun alussa tekemän tutkimuksen mukaan kaikkien yliopistossa opintonsa juuri aloittaneiden keski-ikä oli 21,6 vuotta ja kaikkien ylioppilaiden lähes 25 vuotta. Yliopiston rehtori Erik Lönroth käsitteli lehden tutkimusta vuoden 1951 avajaispuheessaan, jossa hän analysoi keski-ikään vaikuttavia tekijöitä. Oppikoulun suorittaneet ylioppilaat olivat vuoden liian vanhoja, minkä lisäksi ansiotyö ennen opintoja ja niiden aikana vain nosti keskiarvoa. Kuten Laura Kolbe on todennut, Lönrothin puhe oli hyvä esimerkki siitä, miten yliopiston kirjoissa olevien keski-ikä alettiin mieltää vakavaksi yhteiskunnalliseksi ongelmaksi, josta koitui huomattava kansantaloudellinen tappio: Mitä iäkkäämpänä ylioppilas valmistui, sitä vähemmän hän ehti yhteiskuntaa palveluksillaan hyödyttää. Rehtori valittelikin sitä, miten enää ei yliopistoon kirjoittautuneiden joukossa ei ollut 16-vuotiaita ylioppilaita.²⁰ Eräs keino tehostaa opintoja oli oikea opiskelutekniikka, joka 1950-luvulla nousi keskustelunaiheeksi opintojen tehostamisvaatimusten yhteydessä.²¹ Ongelmien ratkaisemiseen opiskelutekniikan kehittämisestä ei kuitenkaan ollut. Toden teolla opiskelijatulvasta aiheutuvia ongelmia alettiin ratkoa 1960-luvulla, jota on kutsuttu suomalaisen korkeakoulutuksen toisen maailmansodan jälkeisen historian ensimmäiseksi suureksi käännekohtaksi. Tällöin korkeakoulutus nousi valokeilaan, kun se alettiin aiemmasta poiketen nähdä

---

19 Kolbe 1996, 474.

20 Kolbe 1996, 457–458.

21 Kolbe 1996, 472.

yhteiskunnallisen kehityksen ohjaamisen ja hallinnan välineenä. Syynä tähän oli ajan murrosvuodet. Yhteiskunta- ja elinkeinorakenteen nopea muutos, hyvinvointivaltion rakentaminen ja suurten ikäluokkien luoma koulutustarve varmistivat sen, että korkeakoulutusta oli alettava ajattelemaan osana yhteiskuntapolitiikkaa.²²

Korkeakoulujen uudistamisen lähtölaukauksena voidaan pitää presidentti Kekkonen henkilökohtaisesti alkuvuodesta 1965 asettamaa työryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella korkeakoulu-uudistusta.²³ Erityisen yllättäväksi presidentin menettelyn teki se, että persoonallisena puuttumisellaan kulttuurielämään Kekkonen ylitti presidentin valtaoikeudet, syrjäytti lailliset elimet ja oli ylipäätään vailla laillisia valtuuksia. Professori Oiva Ketosen johtaman työryhmän vaikutuksen koko suomalaiseen tiede-elämään on sanottu olleen järjestyttävä.²⁴ Työryhmän vielä samana keväänä jättämässään raportissa arvioitiin, että seuraavan viidentoista vuoden kuluessa suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden määrä kaksinkertaistuisi jopa 80000:een.²⁵ Koska opiskelijoita olisi tulevaisuudessa niin paljon, olisi heillä aikaisempaa suurempi vaikutus kansantuloon. Tästä näkökulmasta opiskeluaikojen lyhentämisellä olisi aivan erityistä kansantaloudellista merkitystä. Työryhmä arvioikin, että lyhentämällä keskimääräistä opiskeluaikaa kuudesta neljään vuoteen olisi vuosittainen säästö yhtä paljon kuin valtio vuonna 1965 käyttäisi ylläpito- ja pääomameinoina yliopistoihin ja korkeakouluihin.²⁶ Raporttiin perustuen säädettiin huhtikuussa 1966 laki ja siihen liittyvä asetus korkeakoululaitoksen kehittämistä vuosina 1967–1981.²⁷

Korkeakoulujen kehittämislain hyväksymisen yhteydessä vuonna 1966 Oiva Ketonen saneli valtioneuvoston pöytäkirjaan

---

22 Nevala&Rinne 2012, 209.

23 Nevala&Rinne 2012, 205.

24 Lahtinen 1988, 17.

25 Ketonen et al. 1965, 15.

26 Ketonen et al. 1965, 41–42.

27 Lahtinen 1988, 18–19.

lausuman, jonka mukaan korkeakoulut olisi uudistettava anglo-amerikkalaisen suorituspistejärjestelmän mukaisesti ja tavoitteeksi asetettiin uudistukset tutkintoihin tarvittavan opiskeluajan lyhentämiseksi ja keskeyttämisen vähentämiseksi. Ketosen ehdotuksesta valtioneuvosto myös lähti etsimään ratkaisua perinteiseen ongelmaan suorituspistejärjestelmästä.²⁸

KOHTI SUORITUSPISTETTÄ

1960-luvun alkaessa, kun suurten ikäluokkien opiskelijatulva alkoi olla todellisuutta myös korkeakouluissa, sai keskustelu opiskelun tehostamisesta uutta voimaa. Tässä suhteessa juuri presidentin komitean puheenjohtaja Ketonen oli keskeinen hahmo, joka oli jo komitean raportin julkistamista edeltäneen vuoden aikana julkaissut teoksen *Valkolakista väitöskirjaan*. Teoksessaan hän käytti suomalaisista opiskelijoista nimitystä ”harmaapartainen akateeminen nuorisomme” viitaten erityisesti väitöskirjan kirjoittajien korkeaan ikään: ” - - tieteellinen tutkimus ei voi nousta suureen kukoistukseen maassa, jos tohtorit kohta pian valmistumisensa jälkeen joutuvat eläkkeelle. Eikä se ole kunniaksi yliopistollekaan.”²⁹

Monessa suhteessa opiskelun tehokkuus palasi akateemiseen vapauteen, aivan kuin Palménilla aikoinaan. Ongelmat Ketonen paikansi ennen muuta humanistiseen yliopisto-opiskeluun, joka oli hänestä ”pääasiassa itseopiskelua”, mitä ”vieläpä ihannoidaan viitaten siihen, että kirjallisuutta on riittävästi olemassa ja että lahjakas opiskelija kykenee itse siihen syventymään.”³⁰ Ketosesta se, että opiskelijalle halutaan antaa ”vapaus löytää itse tiensä ja tehdä jotain tai olla mitään tekemättä”, merkitsi tosiasiallisesti sitä, että häntä ei vain tahdottu ohjata.³¹ Tällaisesta asenteesta oltiin jopa hieman kieroutuneesti ylpeitä. Tällä tavoin Ketonen

---

28 Jalava 2012, 72–73; Mikkonen 2000, 13.

29 Ketonen 1964, 50, 53.

30 Ketonen 1964, 64.

31 Ketonen 1964, 64.

sälytti vastuun akateemisen vapauden väärinkäyttämisestä opettajakunnan omalletunnonle: ” - - luultavaa on, että asenteen perustana on vähäisemmältä osalta tosi usko vapauden opintoja edistävään merkitykseen, enemmältä osalta se lienee välinpitämättömyyttä tai pelkoa siitä, että tehokkaampi opiskelu edellyttäisi suurempaa aktiviteettia yliopistojen ja korkeakoulujen professoreiltakin.”³² Palménin sanaa seuraten mutta merkityksen päälaelleen kääntäen Ketonen sanoi, että ”akateeminen vapaus näyttää muualla tarkoittavan toisaalta yliopiston vapautta määrätä omista asioistaan, toisaalta opiskelijan henkisen kehityksen vapautta, ei vapautta karttaa ponnistuksia”.³³ Ongelma oli siinä, ettei tällainen yliopisto ollut tehokas.³⁴ Tehottomuudesta seurasi opintojen pitkittyminen: ”Opinnot tulevat meikäläisille kalliiksi, koska ne kestävät kauan”, olihan huono järjestys ”kalleinta ylellisyyttä”.³⁵

Valmistuminen oli hidasta erityisesti suhteessa anglo-amerikkalaisten maiden yliopistoihin, joten esimerkki oli selvä. Ketonen totesikin, että ”uudistus, joka todella tehokkaasti lyhentäisi opintoaikaa ja samalla tekisi yliopiston antaman todistuksen ilmaisu-kyvyvisemmäksi, olisi tutkintojärjestelmän tai sen jonkin osan muuttaminen anglosaksiseksi”.³⁶ Samalla linjalla Ketonen jatkoi vuonna 1967 julkaistussa teoksessaan *Yliopistopolitiikkaa tutkimassa*, jossa Ketonen jatkoi suomalaisten ja amerikkalaisten opiskelijoiden ja valmistuvien ikien tarkastelua. Nyt hänellä oli kuitenkin opiskelun järjestämiseen uusi vastaus: suorituspiste.

Suorituspisteen eduksi Ketonen näki sen, että sen avulla opinto-suoritukset voisi jakaa pieniin jaksoihin, minkä myötä ”tutkinto kokonaisuudessaan on täten helpompi” ja ”opiskelija voi paremmin nähdä oman etenemisensä”.³⁷ Keskeisempää oli kuitenkin

---

32 Ketonen 1964, 64.

33 Ketonen 1964, 64.

34 Ketonen 1964, 64.

35 Ketonen 1964, 47.

36 Ketonen 1964, 166.

37 Ketonen 1967, 72.

se, että suorituspisteen avulla opiskelijaa olisi helpompi valvoa: ”Mutta opiskelijalla on samalla velvollisuus menestyä. Hänen on osoitettava tiettyä vähintä edistymistä sekä suoritusten määrässä että laadussa, muutoin hänen on jätettävä yliopisto.”³⁸ Suorituspisteen etujen esimerkkinä hän käytti vähemmän yllättäen amerikkalaista Wisconsinin yliopistoa, jossa ahkera opiskelija pystyi järjestelmän myötä suorittamaan *bachelorin* tutkinnon 2–3 vuodessa.³⁹ Yleisenä arviona Ketonen sanoi suorituspistejärjestelmän olevan ”kaiken kaikkiaan sangen joustava ja vapaa”.⁴⁰ Suorituspisteiden käyttöön ottamiselle Suomessa hän ei enää nähnyt esteitä. Niinpä hänen mukaansa ”suorituspistejärjestelmä olisi toteutettava samanaikaisesti ainakin filosofisessa ja valtiotieteellisessä tiedekunnassa”.⁴¹

Ketosen sanelemaa valtioneuvoston lausuntoa toteutti samaan aikaan eli vuodesta 1966 alkaen korkeakouluneuvosto. Neuvoston kahta vuotta myöhemmin ilmestyneen mietinnön alussa todettiinkin uudistamistyön lähtökohtana olleen valtioneuvoston kahden vuoden takainen lausuma opintoaikojen lyhentämisestä, jota varten harkittaisiin muun muassa itse tutkintojen rakenteen muuttamista ”ottamalla huomioon muualla sangen yleisesti sovellettu suorituspistejärjestelmä”.⁴² Neuvosto lähti uudistamaan nimenomaan historiallis-kielitieteellisen osaston ja valtiotieteellisen tiedekunnan tutkintoja, sillä niitä pidettiin kaikkein ongelmallisimpina toisaalta suurteen opiskelijamäärien, toisaalta tehottomaksi katsotun opiskelun vuoksi – olihan Ketonenkin paikantanut ongelmat nimenomaan humanistiseen opiskeluun.⁴³ Juuri humanistiset ja valtiotieteelliset oppiaineet olivat ne, joiden osalta *numerus clausus* oli jäänyt toteutumatta parina aikaisempana vuosikymmenenä.

---

38 Ketonen 1967, 72.

39 Ketonen 1967, 72.

40 Ketonen 1967, 72.

41 Ketonen 1967, 72.

42 KM 1968, B 73, 1.

43 Jalava 2012, 73.

Jotta kyseisten alojen tutkintoja voitaisiin alkaa uudistaa, olisi ensin selvitettävä, kuinka paljon työtä ne vaativat. Vertailua varten taas olisi luotava yleinen mittapuu, jota vasten vertailu ja siten kehittäminen olisivat mahdollisia. Niinpä neuvosto totesi mietinnössään, että sen ”lähtökohtana on ollut pyrkimys kuvata nykyisten tutkintojen työmäärää uudessa muodossa siten, että ne ovat arviointien perusteella tähänastisista paremmin toisiinsa määrällisesti verrattavissa. Sen mukaisesti korkeakouluneuvosto on omaksunut sen kannan, että alun perin on tarkoituksenmukaista soveltaa suorituspistejärjestelmää nykyisten tyyppisiin ja laajuisiin tutkintoihin”.⁴⁴

Neuvosto määritteli suorituspisteeksi yksikön, jota ”käytetään ilmaisemaan arvioitua keskimääräistä opiskelijan työmäärää, joka päättyy hyväksyttävään suoritukseen”.⁴⁵ Sen avulla voitiin siten määritellä eri tutkintojen keskimääräinen työaika ja kesto, vertailla tutkintoja keskenään ja siten muokata niitä haluttujen periaatteiden mukaan. Edelleen neuvosto totesi, että suorituspiste on edullista määrittää niin pieneksi, että se sallisi tutkintojen riittävän yksityiskohtaisen tarkastelun.⁴⁶ Tämän vuoksi suorituspisteeksi määriteltiin yksikkö, ”joka tarkoittaa keskimääräopiskelijalta vaadittavaa työmäärää, jotta hän suorittaisi hyväksyttävästi yhden viikkotunnin laajuisen lukukauden kestävän luentosarjan, johon saattaa liittyä välikuulusteluja, mutta ei erillisten teosten lukemista. Arvion mukaan tämä merkitsee noin 2 viikon työmäärää jaettuna normaalin lukukauden osalle tai vastaavasti yhden viikon mittaista täystoimista opiskelua, jolloin ohjeellinen keskimääräinen työmäärä on noin 40 tuntia viikossa.”⁴⁷

Neuvosto määritteli täystoimisen opiskelijan lukuvuotiseksi työmääräksi keskimäärin 40 pistettä eli 40 työviikkoa, jotka

---

44 KM 1968, B 73, 8.

45 KM 1968, B 73, 8.

46 KM 1968, B 73, 6–7.

47 KM 1968, B 73, 7.

tosin saattoivat ulottua esimerkiksi harjoitus- ja laudaturtöiden vuoksi myös lukukausien ulkopuolelle. Suorituspiste määriteltiin tällä tavoin yhtä suureksi kuin Ruotsissa, jossa lukuvuoden työmäärä niin ikään käsitti 40 pistettä.⁴⁸ Tältä pohjalta neuvosto pyysi eräiden humanististen ja valtiotieteellisten aineiden opettajakuntaa, opintosuhteereitä, opintotoimikuntia ja opiskelijoita suorituspisteiden valossa arvioimaan edustamansa oppiaineen ja sen tukiaineiden eri arvosanojen vaatimat kokonaistyömäärät.⁴⁹ Erot oppiaineiden välillä paljastuivat suuriksi, sillä esimerkiksi estetiikassa ja nykykansain kirjallisuudessa approbaturiin arvioitiin vaadittavan 7 suorituspistettä ja teoreettisessa filosofiassa 9, kun taas romaanisessa filologiassa lukema oli 19 ja englannin kielessä ja kirjallisuudessa peräti 23. Erot säilyivät tutkittavien oppiaineiden osalta selvinä jokaisen arvosanan kohdalla aina laudaturtutkielmaan asti.⁵⁰ Arvioitaessa eri tutkintojen laajuuksia keskenään suorituspisteen valossa erot olivat niin ikään selkeitä. Siinä missä filosofian kandidaatin tutkinnon laskettiin kattavan noin 188 pistettä filologisella aineyhdistelmällä, oli luku 142 matemaattisella aineyhdistelmällä ja 140,5 valtiotieteen kandidaatin tutkinnossa pääaineena yleinen valtio-oppi.⁵¹

TUTKINTOJEN UUDISTAMINEN JA MILJOONA TYÖTUNTIA

1960-luvun loppuun asti keskustelu keskittyi siis suorituspisteen ympärille. Pian kuitenkin tapahtui merkittävä käänne. Joulukuussa 1969 nimittäin asetettiin uusi komitea, Filosofisten ja yhteiskuntatieteellisten tutkintojen toimikunta (FYTT) valmistelemaan korkeakouluneuvoston mietinnön pohjalta tekninen uudistus vain neuvoston käsittelemien oppiaineiden osalta. Komitean puheenjohtajan Yrjö-Paavo Häyrysen mukaan komitean nimittänyt Martti Takala oli alusta alkaen epäillyt kapeasti suuntautuneen teknisen reformin mahdollisuuksia, ja antoi siksi

---

48 KM 1968, B 73, 7–8.

49 KM 1968, B 73, 11.

50 KM 1968, B 73, 13–14.

51 KM 1968, B 73, 15–17.

komitean jäsenille vapaat kädet tutkintojen uudistamiseksi. Vaikka toimikunta aloitti eräänlaisen ’kulttuurivallankumouksen’, ei se alun perin ollut tavoitteena.⁵² Tutkintojen uudistamista tutkinut Marja Jalava on todennut, että yliopistoreformeilla on yleisesti tapana saada aikaan jotain, mitä kukaan uudistamiseen osallistuneista ei alun alkaen tarkoittanut.⁵³ Tämä näkyi erityisen hyvin siinä, miten aluksi suorituspisteeseen keskittynyt uudistustyö laajeni pian koko korkeakoulurakenteen uudistamiseksi ja lähes hallitsemattomaksi kokonaisuudeksi.

Toimikunta totesikin raportissaan, ettei katso ”oman alueensa, ts. humanistiseen, matemaattis-luonnontieteellisten ja yhteiskuntatieteellisten opintoalojen muodostavan mitään erityistä, muusta tieteestä irti rajautuvaa kokonaisuutta, jonka uudistamista pitäisi vastaavasti toteuttaa yhtenäisesti juuri tällä alueella ympäristöstään riippumattomasti”.⁵⁴ Tämän vuoksi se päättyi suosittelemaan esittämiensä tutkinnonuudistuksen periaatteiden toteuttamista laajemmin, koko korkeakoulujärjestelmän puitteissa.⁵⁵ Mietinnössään komitea pyrki suuntaamaan uudistuskeskustelua suorituspistekeskeisyydestä koko korkeakoulujen opetus- ja opiskelutoiminnan luonteeseen, sisältöön ja tavoitteisiin, sillä se näki etukäteen ne ongelmat, joita olisi tullut, jos käytössä olleet arvosanat olisi muutettu mekaanisesti pistemääriksi.⁵⁶ Siksi tutkinto-opiskelun perusyksiköksi ehdotettiin ”tavoitteisiin suuntautuvan opetuksen, opiskelun ja tutkimustoiminnan jaksoa” eli opintojaksoa, joka voisi koostua useista vaihtoehtoisista tai keskenään yhdisteltävistä opiskelutavoista.⁵⁷ Suunnitelmallisilla ammatilliseen tehtäväalueeseen suunnatuilla koulutusohjelmilla, joissa noita ”ongelmakeskisen opiskelun perusyksiköitä” olisi yhdistelty, uskottiin voitavan välttää paitsi irrallisten opintojen keräily myös ”irrallisten,

---

52 Jalava 2012, 99; Mikkonen 2000, 13.

53 Jalava 2012, 14.

54 KM 1972, A 17, 7.

55 KM 1972, A 17, 7.

56 KM 1972, A 17, 29–30.

57 KM 1972, A 17, 29–30.

mekaanisten suoritusten vaatiminen opiskelijalta tai opettajalta.”⁵⁸ Tutkinnonuudistuksen tavoitteet johdettiin toimikunnan mietinnöstä. Uudistusta yksityiskohtaisesti ohjanneet perusteet lyötiin lopullisesti lukkoon opetusministeriön kannanotossa maaliskuussa 1974 ja joulukuussa valtioneuvosto antoi periaatepäätöksen korkeakoulututkintojen kehittämisestä.⁵⁹ Käytännössä kyseessä oli FYTT-raportin yksinkertaistettu versio, joka kuitenkin erosi raportista siinä suhteessa, että ammatillinen ulottuvuus oli nyt saanut suuremman painoarvon: Jokaisen koulutusohjelman olisi perustuttava jollekin tietylle ammattikuvalle.⁶⁰ Matti Klinge on jopa todennut ammattikuvan painottamisesta, että nyt ei enää puhuttu ”opiskelusta, vaikka yliopistoissa keskiajalta saakka oli ajateltu, että oppiminen on ylioppilaan asia”, vaan ”opisto- tai armeijamaisittain ´koulutuksesta´”.⁶¹

Keskeisenä periaatteena ammattisuuntautuneisuus vaati tutkintojen aiempaa selvempää suuntautumista johonkin tiettyyn tieteelliseen, yhteiskunnalliseen tai ammatilliseen tehtäväkenttään. Ammatillisuuden vaatimus koulutusohjelmissa nousi tieteellisyyden rinnalle itse asiassa niin vahvasti, että kun opetusministeriö julkaisi helmikuussa 1975 yksityiskohtaiset soveltamisohjeet uudistuksen periaatteista, oli tieteellisyyden periaate tutkintojen tavoitteena kokonaan jätetty pois.⁶² Erilaisia tehtäväkenttiä varten tutkinnot tuli suunnitella ammatillisesti määräytyvinä koulutusohjelmina. Tutkintojen selkeyttämiseksi ne koostuisivat tulevaisuudessa entisten arvosanojen sijasta yleis-, aine- ja syventävistä opinnoista. Tyhjältä pöydältä ehdotuksia ei annettu, sillä kaikkia muutoksia oli esitetty jo FYTT-mietinnössä.⁶³

Tällä tavoin alun perin humanististen ja yhteiskuntatieteellisten tutkintojen tehostamiseksi kaavailtu suorituspistejärjestelmä

---

58 Mikkonen 2000, 14.

59 Ketonen, Kivinen&Rinne 1993, 118; Lahtinen 1988, 37–38.

60 Jalava 2012, 123–124.

61 Klinge 1990, 652.

62 Lahtinen 1988, 37–38.

63 Ketonen, Kivinen&Rinne 1993, 119; Lahtinen 1988, 36–37.

oli laajentunut koko korkeakoulujärjestelmää ravistelleeksi tutkinnonuudistukseksi, kun opintojen luonnetta alettiin laajemmin pohtia - alettiinhan puhua yhä enemmän ”koulutuksesta” ”opiskelun” sijaan. Tekniset kysymykset jäivät sivuun, kun periaatteellisemmat kysymykset opintojen yleissivistävästä ja ammatillisesta luonteesta nousivat esiin. Ironista olikin, että tutkintojen uudistaminen takkusi eniten juuri niillä aloilla, joista koko prosessi oli suorituspistejärjestelmän kautta lähtenyt käyntiin. Nopeinta suunnittelutyö oli niillä aloilla, jotka selvimmin olivat ammattitutkintoja. Ensimmäisenä uuden tutkintojärjestelmän mukaisen tutkintoasetus annettiin lokakuussa 1974 oikeustieteellisistä tutkinnoista. Nopeasti valmistuivat esimerkiksi lääketieteen (syyskuussa 1975), hammaslääketieteen (maaliskuussa 1976) ja kauppatieteen (toukokuu 1977) uudet tutkintovaatimukset.⁶⁴ Vaivattominta uudistuksen toteutus toisin sanoen oli niillä aloilla, jotka selvimmin olivat ammattitutkintoja. Tämä johtui siitä, että koulutusohjelomat oli alun alkaen vaadittu nimitettäväksi ammatillisten, ei tieteenaloittaisten termien mukaan. Klingen sanoin ”ero ei tietysti aikalaisten korvissa ollut kovin suuri, puhuttiinpa sitten hammaslääkärinkoulutuksesta tai hammaslääketieteen opiskelusta, mutta kyllä varsin suuri, jos puhuttiin kulttuurityöntekijästä kirjallisuuden- tai taidehistoria opintojen sijasta”.⁶⁵

Uusien tutkintovaatimusten myötä myös suorituspistejärjestelmä astui Suomessa voimaan, kun opintojen mitaksi tuli opintoviikko. Varovaisen arvion mukaan tutkintoja uudistettaessa oli erilaisissa tutkintojen uudistamista varten pidetyissä kokouksissa ja kirjoitetuissa mietinnöissä käytetty noin miljoona työtuntia yhtä keskikokoista korkeakoulua kohden.⁶⁶ Keskustelu opintojen tehostamisesta ja opintoaikojen lyhentämisestä elää kuitenkin 2010-luvulla ehkä vahvempana kuin koskaan ennen.

---

64 Kallioinen 1999, 37.

65 Klinge 1990, 652.

66 Jalava 2012, 150.

LÄHTEET

- Ketonen, Oiva. *Valkolakista väitöskirjaan. Korkeakoulupolitiikan näköaloja*. WSOY: Helsinki 1964.
- Ketonen, Oiva et al. *Tiede ja ylin opetus tulevien vuosien Suomessa*. Sanoma: Helsinki 1965.
- Ketonen, Oiva. *Yliopistopolitiikkaa tutkimassa*. WSOY: Helsinki 1967.
- Komiteamietintö 1968: B 73. Korkeakouluneuvoston mietintö 1. Filosofisten ja yhteiskuntatieteellisten tiedekuntien tutkintojärjestelmän uudistaminen. Helsinki 1968.
- Komiteamietintö 1972: A 17. Filosofisten ja yhteiskuntatieteellisten tutkintojen toimikunnan mietintö. Helsinki 1972.
- Palmén, E. G. "Yliopiston kysymyksiä". *Valvoja* 1886. 269–279.

TUTKIMUSKIRJALLISUUS

- Jalava, Marja. *The University in the Making of the Welfare State. The 1970s Degree Reform in Finland*. Peter Lang: Frankfurt am Main 2012.
- Kallioinen, Mika. Professoriliitto 1969–1999. *Kolme vuosikymmentä tieteen ja ammattikunnan puolesta*. Gummerus: Jyväskylä 1999.
- Ketonen, Kimmo, Kivinen Osmo & Rinne Risto. *Yliopiston huomen. Korkeakoulupolitiikan historiallinen suunta Suomessa*. Hanki ja jää: Helsinki 1993.
- Klinge, Matti. "Yliopiston identiteetti". M. Klinge & al., *Helsingin yliopisto 1640–1990*, 3. osa, Helsingin yliopisto 1917–1990. Otava: Helsinki 1990. 648–701.
- Kolbe, Laura. *Eliitti, traditio, murros. Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunta 1960–1990*. Otava: Helsinki 1996.
- Lahtinen, Ilpo. *Tutkinnonuudistus – turvavaltion interventio yliopistoon. Tutkimus tiedepolitiikasta ja Suomen yliopistojen 1970-luvun tutkinnonuudistuksesta*. Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan julkaisusarja 26. Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta: Jyväskylä 1988.
- Mikkonen, Johanna. *Opintoviikon ongelmat*. Opintoasiainosaston julkaisuja 20. Helsingin yliopisto: 2000.
- Nevala, Arto & Rinne, Risto. "Korkeakoulutuksen muodonmuutos". *Tiedon ja osaamisen Suomi. Kasvatus ja koulutus Suomessa 1960-luvulta 2000-luvulle*. SKS: Helsinki 2012. 203–228.
- Strömberg, John. "Ylioppilastulvasta sääntelyyn". M. Klinge et al.: *Helsingin Yliopisto 1640–1990*. 3. osa, *Helsingin yliopisto 1917–1990*. Otava: Helsinki 1990. 518–586.

YLIOPPILAAN LAULU OSA 1

Sanna Supponen

Opiskelijat ovat laulaneet kautta aikain niin professoreiden ikkunoiden alla kuin barrikadeilla, erilaisissa kuoroissa kuin sekalaisessa seurakunnassa Alina-salin miesten vessassa. He ovat laulaneet ehkä jopa enemmän kuin muu nuoriso.¹ Opiskelijoiden laulukulttuuri käsittääkin niin korkeakulttuurisen kuorolaulun kuin muutaman opiskelijan säkeiden tapailun seminaari-saunassa ja yhtälailla nämä erilaiset ilmaisunmuodot edustavat opiskelijakulttuuria. Tässä artikkelissa tarkastellaan yliopiston piirissä olevaa laulukulttuuria esittelemällä erilaisia siihen liittyviä ilmiöitä Turun Akatemiasta nykypäivään. Artikkelin pohjaa aiempaan tutkimukseen ja erityisesti se pyrkii kartoittamaan tutkimustilannetta. Nimittäin vaikka kyseessä on yksi keskeinen opiskelijaelämän elementti läpi historian, on ylioppilaiden laulukulttuuria tutkittu suhteellisen vähänlaisesti.

---

1 Klinge&Kolbe 1991, 21.

Tutkimusta ylioppilaiden laulukulttuurista on tehty esimerkiksi kuorojen osalta niiden historiikkeja kirjoitettaessa, mutta tällöin kyse on vain yhdestä laulukulttuurin haarasta, joka käsittää varsin kapean osan kokonaisuutta.² Samoin osakuntahistoriikeissa sivutaan kuorotoimintaa.³ *Suomen musiikin historia* -sarjassa ylioppilaiden laulukulttuuriin paneudutaan kyllä varhaisempien aikojen osalta osassa 1 ja erityisesti aihetta tarkastellaan 1800-luvun osalta, mutta myöhempiä aikoja koskien asiaan ei juurikaan tartuta. Samoin Matti Klingen ja Laura Kolben *Ylioppilaskunnan historia* -sarjassa laulukulttuuria käsitellään 1800-lukua koskien varsin runsaasti, mutta silloinkin tiettyjen ilmiöiden, kuten yliopiston kevätjuhla, kaduilla laulaminen, Maamme-laulu, kautta.⁴ Varsinaisia pelkästään aiheeseen keskittyviä tutkimuksia ei juurikaan ole lukuun ottamatta Åbo Akademin musiikki- ja kansatieteen professori Otto Anderssonin (1879–1969) J. J. Pippingsköldin ja Turun musiikkielämään keskittyvää teosta (1921), Laura Kolben lyhyttä artikkelia Tiedepoliittika-lehdessä (1/2004) ja Mirja Komulaisen Pro Gradutyötä (2010) koskien yhteislaulua 1920–1930-lukujen ylioppilaselämässä. Suurin osa laulukulttuurin ilmiöistä voidaan laskea kansantieteen, musikologian tai historian tutkimuksen pariin ja tälle tutkimukselle on tarvetta.

KAIKKI ALKOI SIITÄ...

Laulut kuuluivat jo Turun Akatemian aikana ylioppilaiden elämään ja yksi keskeinen lähteissä ilmenevä ylioppilaskulttuurin osa oli kaduilla laulaminen.⁵ Turkulaisten metelöinnistä iltaisin

---

2 Esim. *Akademiska sångföreningen 170 år: sångarminnen 1988–2008*. chefredaktör: Stefan Federley. Akademiska sångföreningen: Helsingfors 2008. *Sinivalkoiset äänet: Ylioppilaskunnan laulajat 1883–2008*. Antti Häyrynen. Otava: Helsinki 2008.

3 Esim. Pullinen, Erkki. ”Laulujen lunnaat”. *Myrskyn silmässä: Wiipurilaisen osakunnan vuosikymmenet 1917–2003*.

4 Kevätjuhlista esim. Klinge 1978:I, 69–70, 153–159. Kaduilla laulaminen esim. Klinge 1978:I, 72. *Maamme*-laulusta esim. Klinge 1978II, 139, 155, 180–182, Klinge 1978III, 67–73, 226.

5 SMH I, 52–53.

puhuttiin aina Upsalassa asti.⁶ Taustalla oli saksalainen vaikutus, jonka seurauksena jo vuonna 1816 pidettiin kaduilla laulamista yleisenä tapana. Laulu yhdisti ja oli eräs tärkeä ylioppilaiden etuoikeuksista, vaikka yksi tämän yhteenkuuluvuuden lähes itsestään selvä seuraus oli kisällien kanssa tappeleminen.⁷ Kolben mukaan ylioppilaiden kaduilla marssimisen ja laulamisen tavoitteena olikin lähinnä osoittaa intellektuaalista ylemmyyttä kaupungin konservatiivisempaan ympäristöön.⁸

Toisaalta esimerkiksi 1800-luvun loppupuolen kielikiistoissa laulukulttuurilla oli keskeinen rooli ja silloin se toimi lähinnä eri kieliryhmien eroja korostavana seikkana.⁹ Melodiat ja toisinaan sanatkin saatiin usein Ruotsin vaikutteina, mikä saattoi kärjistää viranomaisten suhtautumista kadulla laulamiseen, erityisesti kun poliittinen tilanne Ruotsin ja Venäjän välillä kiristyi.¹⁰ Sama ilmiö toistui kansallisen heräämisen aikana vuosisadan lopulla, jolloin esimerkiksi *Porilaisten marssin* laulaminen kiellettiin.¹¹ Laulamista koskien asetettiinkin useaan otteeseen erilaisia sää-döksiä ja sitä pyrittiin hillitsemään. Ruotsalaisperäisten laulujen laulaminen mainittiin jopa yhtenä syynä yliopiston siirtämiselle Turusta Helsinkiin.¹²

Opiskelijoiden laulut kuuluvat Kolben mukaan sekä julkiseen poliittiseen ja kasvatukselliseen että yksityiseen ilon ja surun elämänalueeseen.¹³ Lauluja onkin kaikunut muun muassa mielenosoituksissa jo Venäjän vallan ajoista lähtien.¹⁴ Mutta toisaalta niillä on myös esimerkiksi kunnioitettu pidettyjä henkilöitä

---

6 Klinge 1978I, 72.

7 Klinge 1978I, 77–81.

8 Kolbe 2004, 21.

9 Kieliriidat koskettavat läheisesti muun muassa Ylioppilaskunnan laulajien ja Akademiska sångföreningen historiaa. Aiheesta esim. SMH I, 401–404; Klinge 1978III, 126–131, 134, 137; Klinge 1978IV, 41, 78–79.

10 Klinge 1978I, 117–118; SMH I, 306–308.

11 Klinge 1978II, 218–224.

12 Klinge 1978I, 130–131.

13 Kolbe 2004, 20.

14 Klinge 1978I, 166–171, 194; Kolbe 1993, 196; Kolbe 1996, 559.

kuten hallitsijoita.¹⁵ Toisaalta laulamisen syynä on saattanut olla myös rahan keruu, varhaisimpina aikoina omaan elantoon ja myöhemmin yhteiseen hyvää, kuten ylioppilastalon rakentamiseen.¹⁶ Tällöin tosin täytyi laulun olla hieman taidokkaampaan kuin kissannaukujaisissa. Laulu on kuulunut myös yliopistojen curriculumiin, osana säätyläisten tapakasvatusta.¹⁷

Kolben mukaan opiskelijoiden laulukulttuuri perustuu kuitenkin ennen kaikkea yhteisöllisyyden ja vapauden ajatuksiin. Yhteislaulu todistaa yhteenkuuluvuudesta: opiskelijat ovat oma erityinen ryhmänsä ja laulujen siirtyessä sukupolvelta toiselle kulkee niiden mukana myös nostalgista yhteenkuuluvuutta yli aikakausien. Varsinkin varhaisempina vuosisatoina tähän liittyi myös normeista poikkeaminen ja vapauden tunne.¹⁸

MUTT' LAULU ON MEIDÄN...

Vaikka välillä tuntuu, että opiskelijat laulavat mitä vain ja toisinaan laulua keskeisempää on sen päätteeksi saatava ryyppy, on sanoilla ollut aina merkitystä. Klingen mukaan uudet sanat ja melodiat ovat aikakauden tunteen ilmaisukeinoja. 1800-luvulla tämä tarkoitti yleensä isänmaallista tai kansantunteen nostatusta, mikä näkyi laulujen sisällöissä sekä historian muisteluna että kansanrunoudesta ammennettuina aiheina.¹⁹ Kolbe huomauttaa teemojen suhteen maskuliinisuuden korostumisesta laulujen teemoissa vielä tänäkin päivänä, vaikka tähän onkin tullut muutoksia.²⁰ Miesnäkökulman rinnalle on tullut naisnäkökulma toisinaan niinkin pienillä keinoilla kuin laittamalla sulkumerkit kirjaimen ympärille kuten laulussa *Jos (e)ukkosi kieltää sua juomasta*. Toisinaan sukupuolisensitiivisyyden nimissä häivytetään sukupuoli kappaleista kokonaan, kuten HYYn vuosijuhlassa 2012

---

15 Klinge 1978I, 208–211; Klinge 1978II, 16, 47; Kolbe 2004, 21.

16 Klinge&Kolbe 1991, 21, 23; SMH I, 94.

17 Klinge&Kolbe 1991, 21; SMH I, 93.

18 Kolbe 2004, 20.

19 Klinge 1978I, 77–78.

20 Kolbe 2004, 20.

pyrittiin tekemään nimeämällä uudestaan kappale *Vesihenkilöiden marssiksi*.

Laulut ovat myös kansainvälisiä ja ne ovat Kolben mukaan kulke-neet erityisesti Itämeren maiden välillä ylioppilaiden mukana.²¹ Toisaalta esimerkiksi myös Belgiassa on samankaltainen elävä laulu- ja pöytäjuhlakulttuuri kuin Suomessa ja kaikkien yliopisto-jen yhteinen laulukirja *Studenten Codex* sisältää monia meillekin tuttuja sävelmiä. Sävelmät ovatkin usein tuttuja, mutta sen sijaan sanojen suhteen on aina oltu spontaaneita ja uudelleensanoitta-minen kuuluukin laulukulttuuriin. Toisinaan sanoitukset liittyvät ajan henkeen, toisinaan tiettyyn hetkeen ja nykyisin yhä useam-min niillä pyritään ilmentämään jotain seikkaa kuten omaa opiskelualaa. Opiskelijajärjestöjen omat laulut, joiden sanoissa kerrotaan vaikkapa oppialan metodiikasta, luovat omanlaistaan yhteenkuuluvuutta, sillä laulun sanojen ymmärtäminen vaatii alan tuntemusta. Kukapa humanisti voisi ymmärtää ”miksi toinen nablaa rakastaa.”

LÄHTEET, LÄHTEET...

Yksi laulukulttuurin tutkimuksen haaste on lähdeaineisto. Yliop-pilaskunnan ja yliopiston historiaa koskevat arkistolähteet ovat pitkälti hallinnollisia tai oikeudellisia, jonka vuoksi lauluihin viittaavat maininnat jäävät usein lyhyiksi merkinnöiksi, joista ei selviä tarkempaa tietoa, ketkä lauloivat ja mitä. Poikkeuksen muodostavat jotkin poliittista merkitystä omaavat kappaleet kuten *Marsejeesi* ja *Maamme*-laulu, joista on runsaammin tietoa ja joiden vaiheisiin osana ylioppilaskulttuuria esimerkiksi Klin-gen Ylioppilaskunnan historiassa paneudutaan tämän tästä.²² Kuten *Suomen musiikin historiassa* todetaan ”iloisesta seura-elä-mästä ei pidetty pöytäkirjoja.”²³ Muunlaisia lähteitäkin toki on, sillä esimerkiksi yksityishenkilöiden henkilöiden välinen

---

21 Kolbe 2004, 19.

22 Esim. Klinge 1978I, 109–111, 132–133

23 SMH I, 305.

kirjeenvaihto ja muistelmat sisältävät kuvauksia laulukulttuurista, mutta usein tällöinkin kyse on yhteiskunnallisesti merkittävistä yhteyksistä, eikä niinkään yksityisistä illanvietoista. Kuorojen, osakuntien ja ainejärjestöjen arkistoissa sen sijaan lienee runsaasti sellaista materiaalia, kuten lauluviikkosia, ohjelmalehtiä, lehtijuttuja ja toisinaan jopa levytyksiä, minkä kautta myös arkisempaan laulukulttuuriin voidaan päästä käsiksi. Nämä arkistot ovat kuitenkin varsin hajallaan, usein puutteellisesti järjestettyjä ja kartunnaltaan satunnaisia, joten aiheen tarkasteleminen koko ylioppilasliikkeen laajuudessa on varsin haastavaa.

Tämän aineiston läpikäynti ei tämän artikkelin puitteissa ollutkaan mahdollista, mutta kirjoittajan tietojen perusteella arkistoista löytyy toisinaan tutkimuksellisesti varsin kiinnostavaakin materiaalia. Esimerkiksi historian opiskelijoiden ainejärjestö Kronokselta on säilynyt 1950-luvulta laulujen uudelleensanoituksia, joiden aiheeksi päätyivät muun muassa professorit kuten Eino Jutikkala.²⁴ Näistä inspiroituneena ja tulevien tutkijoiden lähdeaineistoa kartuttaakseen on HYYHY ideoinut yhteistyössä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan kanssa opiskelijoiden laulukulttuuriin liittyvän keruun, joka toteutetaan vuoden 2016 aikana.

...NIIN TAHDON KERTOA

Millaisia teemoja sitten laulukulttuurista voitaisiin tutkia. Laulujen esiintymistä poliittisten mullistusten yhteydessä ja kansallisen heräämisen suhteen on tutkittu suhteellisen runsaasti, kun taas arkisemmat seikat ovat jääneet sivummalle. Ensi vuonna toteutettavassa keräyksessä tarkoituksena on hankkia aineisto, joka sisältää laulujen uudelleensanoituksia ja niiden

---

24 Kronoksen laulukirjassa vuodelta 2008 on *Emma*-valssin säveleen sanoitettu Eino Jutikkala-laulu, jonka kaksi ensimmäistä tenteistä kertovaa säkeistöä juontavat juurensa 50-luvun puurojuhlasta, kun Jutikkala oli virassaan, ja kolmas säkeistö on kirjoitettu vuonna 2007 professorin kuoleman jälkeen ja viittaakin tämän testamentista myönnettäviin apurahoihin.

taustalla olevia tarinoita eri vuosikymmeniltä. Tämän aineiston myötä päästään varsin lähelle sitä arkea, mikä laulukulttuurissa vallitsee, sillä sanoituksia on syntynyt niin suunnitelmallisesti sanoituskilpailuissa kuin hyvin spontaanisti sitsipöydässä.

KIRJALLISUUS

Klinge, Matti. *Ylioppilaskunnan historia I-IV*. Helsingin yliopiston ylioppilaskunta/Gaudeamus: Helsinki 1978.

Klinge, Matti & Kolbe, Laura: *Suomen Ylioppilas*. Otava: Helsinki 1991.

Kolbe, Laura. *Sivistyneistön rooli*. Helsingin yliopiston ylioppilaskunta 1944–1959. Otava: Helsinki 1993.

Kolbe, Laura. *Eliitti, traditio, murros*. Helsingin yliopiston ylioppilaskunta 1960–1990. Otava: Helsinki 1996.

Kolbe, Laura. ”’Trink trink Brüderlein trink!’ - miksi ylioppilaat laulavat?”. *Tiedepoliitikka 1/2004*. Edistyksellinen tiedeliitto: Helsinki 2004.

Suomen musiikin historia. 1, Ruotsin vallan ajasta romantiikkaan: keskiaika – 1899. toim. Aroheimo-Marvia, Liisa et al. Werner Söderström: Porvoo 1995.

EXCURSUS: HAVAINTOJA ERÄÄN

LAULUKIRJAN MERKINNÖISTÄ

Juha Hurme

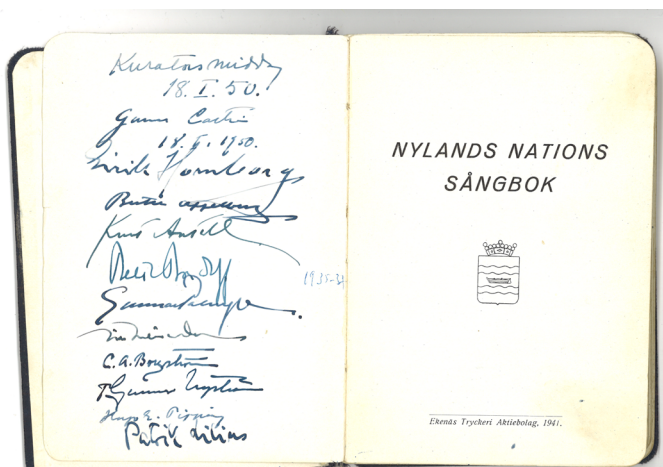
Laulukirjat ovat osa Akateemista perinnettä ja niitä on ollut käytössä aina 1910-luvulta alkaen. Vielä nykyäänkin sitseillä on tapana jossain vaiheessa iltaa laittaa laulukirjat kiertämään, jotta muut läsnäolijat voivat kirjoittaa niihin terveisensä. Laulukirjoihin kirjoittelulla on pitkät perinteet. Esittelen tässä kirjoituksessa mielenkiintoisen esimerkin laulukirjakommenteista.

Sain muutama vuosi sitten joululahjaksi Nylands Nationin laulukirjan vuodelta 1941. Kyseessä on kolmensadan kappaleen painoksesta laulukirja numero 43. Laulukirja on hankittu Hagelstamin antikvariaatista. Hankkimisajankohta käy yksiin laulukirjan omistajan lesken kuolinvuoden kanssa, joten oletan perikunnan myyneen laulukirjan antikvariaattiin. Huonokuntoinen pikkukirja osoittautui sangen mielenkiintoiseksi historiakatsaukseksi juurikin merkintöjensä takia.

Kirja on merkitty kastetuksi 11.2.1941. Laulukirjan omistaja on tällöin ollut 25-vuotias. Kirja on vuosien saatossa täyttynyt lukuisista merkinnöistä. Enin osa merkinnöistä on 40-luvulta. Viimeisin on vuoden 1964 kuraattorinvaihtokaronkasta. Laulukirjassa on siis merkintöjä 25 vuoden ajalta. Laulujen lomaan tai marginaaliin tehdyt merkinnät koostuvat usein vain nimestä ja päiväyksestä. Toisinaan joukkoon on kirjoitettu pidempiäkin kommentteja, joista käy ilmi, että kirja on reissannut ainakin Turussa ja Tukholmassa. Ruotsin lisäksi tekstejä on kirjoitettu latinaksi ja ranskaksi. Pidempiä kommentteja on surutta kirjoitettu myös laulunsanojen päälle.

Terveisensä jättäneiden joukossa vilisee monia tunnettuja akateemisia sukuja: Pipping, Bonsdorff, Donner. Laulukirja sisältää myös nimikirjoituskokoelman muutamasta tapahtumasta eri vuosikymmeninä. Varhaisin näistä on laulukirjan omistajan läksiäisjuhlasta vuodelta 1948. Mielenkiintoisimpana nimikirjoituskokoelmana voitaneen pitää vuonna 1957 järjestetyn entisten kuraattoreiden tapaamisten osallistujien allekirjoituksia. Joukossa on kuraattoreita vuodesta 1916 alkaen eli neljäkymmenen vuoden ajalta. Tuorein merkintä vuoden 1964 kuraattorinvaihtokaronkasta sisältää mm. Bo Palmgrenin, Georg Henrik von Wrightin sekä Mathias Klingen allekirjoitukset.

Vuonna 1965 Nylands Nationin laulukirjasta ilmestyi uusi painos, mutta siinä ei ole enää läheskään niin paljon merkintöjä kuin opiskeluajoista lähtien palvelleessa laulukirjassa.

Kyseinen laulukirja on luovutettu marraskuussa 2015
Yliopistomuseon kokoelmiin.

EXCURSUS: LAULUJEN FONEETTISESTA UUELLEENSANOITTAMISESTA

Juha Hurme

Opiskelijajärjestöjen laulukirjoihin on tapana kirjoittaa lisä-säkeistöjä tuttuihin lauluihin, muokata laulunsanoja esimerkiksi omaan opiskelualaan sopivaksi tai kirjoittaa koko teksti uusiksi tuttuun melodiaan kenties hieman vanhaa mukaillen. Mielenkiintoisen lisän opiskelijalaulujen genreen tuo laulujen sanoittaminen uudelleen foneettisesti mukaillen eli oikean tekstin äänneasua noudattaen. Ilmiö lienee monelle tuttu väärinkuultujen laulunsanojen kokoelmista.

Oivallisen esimerkin ilmiöstä tarjoaa suomen ja suomen sukielten opiskelijoiden ainejärjestö Siulan laulukirjassa oleva kominkielinen kappale *Marjamol'*, joka otsikkonsa mukaisesti kertoo pionista. Kominkielisen tekstin on ”suomentanut” nimi-merkki MCJT, joka mainitsee tehneensä käännöksen originaalia rakenteellisesti ja foneettisesti mukaillen. Esimerkkinä alla laulun ensimmäinen säkeistö:

Marjamol'

Vizuv juö petö jol', petö jol', petö jol'.

Bydmö setön marjamol', marjamol', marjamol'.

Marjamol' da marjamol', marjamol' da marjamol'.

Marjamaa

Vüsi tonkkaa vettä saa, vettä saa, vettä saa

Pentti-sedän marjamaa, marjamaa, marjamaa.

Marjamaa ja marjamaa, marjamaa, marjamaa!

Laulujen foneettinen mukailu ei ole mitenkään uusi ilmiö. Parhaimmillaan oivaltavat ”käännökset” voivat nousta vaikkapa Youtube-hiteiksi, kuten *Hatten är din* ja *Niilin hanhet* osoittavat.

HYYN JÄRJESTÖVALIOKUNNAN SITSILAULU- KILPAILUN VOITTAJA 2015

RAKASTUIN MÄ KLUSTERIIN

(Sävel: Nylon Beat: Rakastuin mä luuseriin)

san. fil. yo. Sakari Väkevä, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Herkän hahmos kaukaa näin
Sua ennen tuskin koskaan huomasin
Vaan nyt sulta
Pois en koskaan pääsiskään
Mä pongituoppeja katselin: oot mun
Oon bmur

Tänä yönä viimeinkin
Rakastuin mä klusteriin
Joka aito on, ja vielä enemmän
Olin heikko - darrauduin
Mä pelkästään vain pongasin
Kunnes Everstistä löysin ystävän

Mun on helppo hengittää
Kun tunnen ohranesteen sisällään
Juon niinkuin
vettä sua ja oksennan
Et rippaa ystävää, sä oot vain mun
Oon bmur

Tänä yönä viimeinkin
Rakastuin mä klusteriin
Joka aito on, ja vielä enemmän
Olin heikko darrauduin
Mä pelkästään vain pongasin
Kunnes Everstistä löysin ystävän

(“Bmur” on teknillinen termi, joka viittaa Matlu-klusterilla olemiseen.)

YLIOPPILASLAKKI 150

VUOTTA

Antti Kähkönen

Katsaus ylioppilaslakin historiaan, nykyisyyteen ja tulevaisuuteen - kun jokainen voi olla oman elämänsä ylioppilas

Kaikki tuntevat vappuna Suomen kaupungeissa sankkoina lainehtivat ylioppilaslakkien meret. Vaikka ylioppilastutkinosta on varttuneemmilla jo aikaa, vedetään silti lakki kernaasti päähän joka vappu.

Ylioppilaslakki on valkoinen viattomuuden ja nuoruuden symboli (lukion päättyessä), mutta siitä myös juodaan samppanjaa (milloin vain), lakkeja lävistetään miekoin (Virossa) ja poltetaan siirryttäessä käyttämään teekkarilakkia (Lappeenrannassa). Tämä artikkeli pyrkii antamaan näkökulman siihen, miksi ylioppilaslakki elää edelleen ja mikä sen symbolinen merkitys on ajassamme.

Ennen kuin ryhdymme pohtimaan ylioppilaslakin merkitystä, on aluksi syytä tehdä eräitä huomioita, jotka määrittävät tarkastelun kohteena olevaa ilmiötä. Ensinnä pyrin määrittelemään ylioppilaslakin ja tekemään muutamia rajauksia. Alla on pyritty hahmottamaan ylioppilaslakkia suhteessa sen lähi-ilmiöihin

erityisesti ja maassamme esiintyviin päähineisiin yleensä. Lopuksi esitellään johtopäätös ylioppilaslakin nykyasemasta ja laajemmin akateemisten traditioiden jamasta.

MIKÄ YLIOPPILASLAKKI?

Puhumme luontevasti ylioppilaslakista, mutta miten tämä perinteikäs päähine oikeastaan tunnistetaan nimenomaan ylioppilaslakiksi?

Voisimme ylioppilaslakin olemusta metsästäessämme tyytyä Kielitoimiston sanakirjan määritelmään, jonka mukaan ylioppilaslakki on “ylioppilaiden valkolakinen mustareunainen lipallinen lakki [eli] valkolakki”.¹ Tähän määritelmään meidän ei kuitenkaan ole yksin tyytyminen. Ylioppilaslakin tunnistaa siitä, että se on ylioppilaslakin idean jäljitelmä. Ideoiden maailmassa on näet puhtaan ylioppilaslakin kuva, jonka kelmeitä heijastuksia näkemämme ylioppilaslakit ovat.² Mitkä ovat siis ylioppilaslakin tunnusmerkit? Ylioppilaslakkiin kuuluu ainakin valkoinen, pyöreä päällinen, musta reunus, lippa, vuori ja kokardi. Ylioppilaslakilla on siis monta erityispiirrettä, jotka erottavat sen hatuista, myssyistä, pipoista, fezeistä ja turbaaneista. Lakista on kuitenkin tuunattu myös useita jatkoversioita. Nykyisin lakeissa on myös piirteitä, jotka kertovat kantajansa kotiseudusta tai opinahjosta – näistä lisää myöhemmin.

Kansainvälisessä vertailussa on huomattava, että kun puhumme ylioppilaslakista, kutsutaan sitä muissa entisaikoina opiskelijakulttuureistaan tunnetuissa maissa, kuten Saksassa ja Ruotsissa, myssyksi (Studentenmütze, studentmössa). Anglosaksisissa maissa nimitys puolestaan on likempänä: student cap (lippalakki). Tämä voisi johtaa päätelmään, että ylioppilaslakki henkisi jotenkin samanlaista äijämeininkiä kuin mikä toisinaan liitetään lätsiin, baretteihin ja baskereihin tai muihin vastaaviin

---

1 Kielitoimiston sanakirja 2014.

2 Platon: *Valtio*. Kirja VII, 514a–520a.

perinteisesti miesten käyttämiin päähineisiin. Näin ei kuitenkaan ole: ylioppilaslakkiin ei nykyisellään liity mitään äijäilyä, vaan pikemminkin herkkää hengen eteerisyyttä.

Ylioppilaslakin tunnetuin sukulainen on teekkarilakki, johon siihenkin liittyy monille rakkaita perinteitä ja merkityksiä.³ Samoin kuin ylioppilaslakin, myös teekkarilakin historia on osittain hämärän peitossa. Kun tarinoiden myytillinen alkuteekkari nousi aikojen alussa alkujärvestä ja painoi jalanjälkensä Espoon Otaniemen saveen paikassa, jossa nykyään toimii Polyteekkarimuseo osoitteessa Jämeräntaival 3 A, ei teekkarilakista ollut vielä tietoaakaan. Se otettiin perimätiedon mukaan käyttöön vasta paljon myöhemmin, vuonna 1893 Polyteknillisen opiston opiskelijoiden parissa, vastauksena yliopiston opiskelijoiden päähineelle. Sen vuoren väri oli alun perin punainen merkinä teekkarien 1800-luvun uudistusmielisestä radikaalisuudesta.⁴

Teekkarilakkaa tuntemattomampi ylioppilaslakista versionut haara on ammattilakki, joita ammatillisista oppilaitoksista valmistuvat ammattiin opiskelevat hankkivat valmistujaisiinsa.⁵ Myös ammattilakissa on ammattimainen tupsu, mutta päällinen ei ole valkoinen, vaan harmaa tai sininen oppialasta riippuen.

---

3 Teekkarilakin käyttöön liittyy nykyään huomattavasti enemmän sääntöjä ja tapoja kuin sen kantamuotoon. On ensinnäkin huomattava, että teekkarilakki ei sen omistajalla tule ylioppilaslakin rinnalle, vaan sen sijaan. Teekkarilakki on siis ylioppilaslakin korvike. Teekkari luopuukin pääsääntöisesti ylioppilaslakin käytöstä tai kokolakista, mikä kuvastaa teekkareiden vahvaa identiteettiä, joka on monasti kehkeytnyt vanemmaksi kuin heidän ylioppilasidentiteettinsä.

4 Klinge&Kolbe 1991, 126 ja Tekniikan Akateemiset TEK ry: <http://lehti.tek.fi/opiskelijat/teekkarilakin-tarina>. Teekkarilakista on nykyisin käytössä oma versionsa Aalto-yliopistossa, Åbo Akademiassa, Tampereen teknillisessä yliopistossa, Lappeenrannan, Oulun, Turun ja Vaasan yliopistossa. Mallit eroavat toisistaan muun muassa kulmien määrässä ja tupsun kiinnitystavassa sekä kokardin osalta. Ne erottaakin ylioppilaslakista leimallisimmillaan juuri tupsun perusteella, minkä vuoksi niitä myös tupsulakeiksi kutsutaan. Teekkarilakki on siitä käytännöllinen, että tupsulla voi tupsutella partavaahtoa ja huiskia kärpäsiä safarilla, mutta myös pyyhkiä pölyjä. Lisäksi sitä voi luontevasti käyttää S-M-leikeissä esimerkiksi ruoskana.

5 Yleisradio 24.5.2013: http://yle.fi/uutiset/ammattiin_valmistuvien_yo-lakeille_ei_enaa_naureskella/6657304

Näitä päähineitä hankitaan vuosittain noin 10.000 kappaletta, mikä on noin kolmannes verrattuna tilattujen ylioppilaslakkien määrään. Kun ammatillisista oppilaitoksista valmistuu likipitäen 30.000 ammattilaista vuodessa eli suunnilleen yhtä paljon kuin lukioista ylioppilaita voidaan arvioida, ettei ammattilakki ainaakaan vielä ole saavuttanut yhtä vankkumatonta suosiota kuin ylioppilaslakki.⁶ Edelleen lähes jokainen ylioppilastutkinnon suorittanut edelleen hankkii myös ylioppilaslakin. Ammattilakin syntyy ylioppilaslakin kaltaisena kertonee kuitenkin siitä, kuinka tärkeä siirtymäriitti oppivelvollisuuden jälkeisenkin koulutuksen päättäminen on ja kuinka vankan aseman ylioppilaslakki on tämän opintien päätöksen symbolina saanut.

YLIOPPILASLAKIN HISTORIASTA

Ylioppilaslakin syntymästä lasketaan Helsingin yliopiston 375-vuotisjuhlavuonna kuluneeksi 150 vuotta. Kuten kaikki kaukana menneisyydessä alkunsa saaneet kehityskulut on tämäkin 150 vuoden päähän ajoitettu ylioppilaslakin synty jälkikäteen ehkä hieman keinotekoisesti asetettu: yliopiston opiskelijoilla on Suomessa ollut sellaisia lakkeja, joita ainoastaan he ovat käyttäneet, jo ainakin kahden vuosisadan ajan. 1800-luvun alkupuolella ylioppilaat nimittäin käyttivät univormua, johon kuului myös musta lakki.⁷ Nykyisin käytössä olevan pyöreän ja matalan lakin malli tulee Saksanmaalta, jossa se oli ja on yhä *Burschenschaftien* (veljeskuntien) suosiossa.⁸ On huomattava, että myös ylioppilaslakki painaminen päähän ylioppilastutkinnon läpäisemisen kunniaksi on myöhempää perua, vasta 1800-luvun viimeisinä vuosikymmeninä syntynyt perinne.⁹ Helsingin yliopisto ei enää maamme itsenäisyyden aikana ole järjestänyt ylioppilastutkintoa, vaan se on suoritettu kouluissa, joissa myös ylioppilaslakki on puettu päähän jo vuodesta 1919 alkaen.¹⁰

---

6 Ylioppilastutkintolautakunta: <https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/stories/tiedostot/stat/FS2014A2009T4001.pdf>

7 Klinge&Kolbe 1991, 27–29

8 Klinge&Kolbe 1991, 67

9 Klinge&Kolbe 1991, 67–68

10 Klinge&Kolbe 1991, 69

Kuten monessa muussakin seikassa, uudet virikkeet ovat tulleet länsinaapuristamme, joka puolestaan on saanut ne etelänaapuristaan Tanskasta.¹¹ Ruotsissa nykyään käytössä olevan ylioppilaslakin historian katsotaan alkaneen viimeistään vuonna 1845, kun uppsalalaiset ylioppilaat vierailivat Kööpenhaminassa.¹² Suomessa ylioppilaslakin äitinä pidetään Maria Grapea, joka 1865 kolmen ylioppilaan - Stjerncreuzin, Osbergin ja Edelheimin – pyynnöstä valmisti heille lakit Upsalan ylioppilaslakin mallin mukaisesti. Monen sadan vuoden ajan opiskelu oli varattu vain miehille, mutta 1800-luvun lopulla myös naisille avautui mahdollisuus opintoihin. Naisten ja miesten pukeutuminen erosi 1800-luvulla vielä huomattavasti toisistaan, jolloin syntyi tarve suunnitella naisille oma ylioppilaslakki. Modisti Olga Amsténin 1890 suunnittelemassa lakissa oli leveämpi musta reunus eikä lippaa ja valkea päällinen roikkui lakin reunan yli.¹³

1800- ja 1900-luvulla eivät maassamme kodin ulkopuolella esiintyneet paljain päin sen paremmin naiset kuin miehetkään. Tämä tapa alkoi kuitenkin murtua 1950- ja 60-luvuilla. Yhdessä ylioppilaslakin symboloiman elitistiseksi koetun sivistyneisyyden esiintuomisen kritiikin kanssa tämä vähensi ylioppilaslakin käyttöä. Viimeiset vuosikymmenet ylioppilaslakki onkin ollut lähes yksinomaan vappuina ja yliopistollisissa tai opiskelijajärjestöjen tilaisuuksissa tai akateemisiksi miellettyissä mielenilmauksissa pidetty päähine.¹⁴

YLIOPPILASLAKIN MYÖHEMPIEN KEHITYS

Ruotsinkielisten ylioppilaiden suosiossa oleva ylioppilaslakki eroaa suomenkielisten käyttämästä ennen kaikkea lyynan koossa,

---

11 Klinge&Kolbe 1991 67

12 Östgöta Correspondenten, viitattu 29.4.2015.: <http://www.corren.se/kultuur-noje/de-vita-mossornas-historia-7973681.aspx>

13 Klinge&Kolbe 1991, 67, 69 ja Yleisradio Oy 30.4.2015: http://yle.fi/uutiset/mita_lakki_kertoo_kantajastaan/7953275

14 Klinge&Kolbe 1991, 71–72

joka on 22 millimetriä erotuksena suomenkielisten 16 ja 14 mm lyyristä. Lyyrien koko erot juontavat juurensa 1800-luvun lopun kieliriitojen aikaan, jolloin pienemmällä lyyralla haluttiin erottaa ruotsinmielisiksi koetuista ruotsinkielisistä ylioppilaista. Kuta pienempi lyyra, sitä suomalaisempi ylioppilas, näin kokivat fennomaanit. Pienimmät lyyrat, kuten 12 millimetrin läpimittainen kiihkosuomalainen 10 millimetrin raivosuomalainen, ovat nyttemmin kadonneet, mutta 14 ja 16 millimetrin lyyrat elävät edelleen.¹⁵

Ruotsinkielisten ylioppilaslakin voi kuitenkin erottaa vielä helpommin lakin mustaan reunukseen kiinnitettävistä erivärisistä toukokukista (majblommor), joita lapset myyvät keväisin. Tämäkin traditio on saapunut maahamme Ruotsista, jossa kukkaispinssejä on huhti-toukokuussa myyty hyväntekeväisyystarkoituksiin jo yli sadan vuoden ajan. Näiden kukkaispinssien määrästä ja laadusta voi vikkellä laskea, kuinka monta vuotta sitten henkilö on kirjoittanut ylioppilaaksi.

Jo pidempään esiintyneiden osakunta- ja maakuntaväreissä sekä esimerkiksi metropolimme ranskalaisen ja saksalaisen koulun oppilaiden trikoloreissa komeilevien vuorten ohella myös lakin ulkopuoli on ollut paikallisten muutosten kohteena. Ylioppilaslakkia on uudistettu introdusoimalla uusia kokardeja Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan lyyranmallisen kokardin tilalle. Eräillä ylioppilaskunnilla, kuten Turun ja Jyväskylän yliopistojen, Aalto-yliopiston ja Svenska handelshögskolanin, mutta myös joillakin opiskelijoiden ainejärjestöillä, kuten esimerkiksi Helsingin kauppätieteiden ylioppilaat ry:llä ja Turun kauppätieteiden ylioppilaat ry:llä on omia kokardejaan, joita opiskelijat voivat vaihtaa lyyran tilalle. Näiden suosio vaihtelee, mutta esimerkiksi Turun yliopiston kauppätieteilijöiden parissa, on ensimmäisen opiskelusyksyn alussa tapahtuva uusilla kokardeilla varustettujen

---

15 Yleisradio 29.4.2015: http://yle.fi/uutiset/valkolakkisesonki_alkaa_katso_mita_ylioppilaslakki_on_ajan_saatossa_kertonut_kayttajastaan/7963041

ylioppilaslakkien painaminen päähän fuksien eli sikäläisittäin pupujen parissa juhlallinen ja suosittu tapahtuma.¹⁶

Uusimpana traditiona tai tradition uudistamisena voidaan pitää ylioppilaan nimen kirjailemista lakin mustaan reunukseen takaraivon puolelle sekä erilaisia naispuolisiksi identifioituvien ylioppilaiden hiuksissaan kantamia laketteja eli ruusupantoja ja miespuolisiksi identifioituvien mirrejä. Bipolaarisesta sukupuolijärjestelmästä irtaantunut vaihtoehto puolestaan on ylioppilaslakin värejä noudatteleva ylioppilas-pipo.¹⁷ Aikana, jona äidinlyyrien ja isoäidinlyyrien merkitys tuntuu unohtuneen, nämä irtiotot voivat kohottaa joidenkin lukijoiden kulmakarvoja. Ajastamme kertookin Ylioppilaslehden artikkeli vuodelta 2003 selostaessaan ajatusta yo-pipon taustalla: ”Kuka tahansa, myös ammattikoululainen, voi olla oman elämänsä ylioppilas ja vetää sen kunniaksi lyyrakuvioisen pipon päähänsä. Tämän päivän työelämä kun ei enää mustavalkoisesti jakaudu ojankaivajiin ja akateemisiin.”¹⁸

---

16 TuKY ry. 14.9.2012. tuky.fi/tapahtumat/pupujen-lakitustilaisuus/ ja 19.10.2015 <https://instagram.com/p/9Bx7dOohpV/>. Viitattu: 23.6.2015

17 Helsingin Sanomat 21.5.2013 ja Yleisradio 31.5.2012, Kaleva 23.5.2003 <http://www.kaleva.fi/uutiset/kotimaa/pipo-haastaa-valkolakin/515547/> ja <http://www.yopipo.fi>. Viitattu: 23.6.2015

18 Ylioppilaslehti 3/2003. <http://ylioppilaslehti.fi/2003/03/yo-pipo-kan-taa-perinnetta/>

LÄHTEET:

Helsingin Sanomat 24.5.2013. http://yle.fi/uutiset/ammattiin_valmistuvien_yo-la-keille_ei_enaa_naureskella/6657304. Viitattu: 2.7.2015.

Helsingin Sanomat 21.5.2013. http://yle.fi/uutiset/rohkea_mies_valitsee_yo-mir-rin/6650341. Viitattu: 3.7.2013.

Kaleva 23.5.2003: <http://www.kaleva.fi/uutiset/kotimaa/pipo-haastaa-vaalkola-kin/515547/>. Viitattu: 19.8.2015.

Kielitoimiston sanakirja 2014 (lakki) <http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/netmot.exe?ListWord=lakki&SearchWord=lakki&dic=1&page=results&UI=fi8o&Opt=1>. Viitattu: 22.6.2015.

Kielitoimiston sanakirja 2014 (ylioppilaslakki) <http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/netmot.exe?ListWord=ylioppilaslakki&SearchWord=ylioppilaslakki&dic=1&page=results&UI=fi8o&Opt=1>. Viitattu: 23.6.2015.

Klinge, Matti & Kolbe, Laura: *Suomen Ylioppilas*. Otava: Helsinki 1991.

Platon: *Valtio*. Otava: Helsinki 1981.

Tekniikan Akateemiset TEK ry: <http://lehti.tek.fi/opiskelijat/teekkarilakin-tarina>. Viitattu: 13.9.2015.

TuKY ry: www.tuky.fi/tapahtumat/pupujen-lakitustilaisuus ja <https://instagram.com/p/9Bx7dOohpV/>. Viitattu: 22.10.2015.

Yleisradio 30.4.2015. http://yle.fi/uutiset/mita_lakki_kertoo_kantajastaan/7953275. Viitattu: 7.7.2015.

Yleisradio 31.5.2012 http://yle.fi/uutiset/tapakouluttaja_aidin_tai_isan_ylioppilas-lakkia_ei_ole_soveliasta_kayttaa_lakkiaisissa/6144582. Viitattu: 15.7.2015.

Yleisradio 29.4.2015: http://yle.fi/uutiset/valkolakkisesonki_alkaa_katso_mita_ylioppilaslakki_on_ajan_saatossa_kertonut_kayttajastaan/7963041. Viitattu: 11.8.2015.

Yleisradio 24.5.2013: http://yle.fi/uutiset/ammattiin_valmistuvien_yo-lakeille_ei_ena_naureskella/6657304. Viitattu: 13.9.2015.

Ylioppilaslehti 3/2003. <http://ylioppilaslehti.fi/2003/03/yo-pipo-kantaa-perinnetta>. Viitattu: 12.8.2015.

Ylioppilastutkintolautakunta:

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/stat/FS2014A2009T4001.pdf. Viitattu: 27.7.2015;

<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/?Itemid=109>. Viitattu: 1.9.2015;

<http://www.yopipo.fi>. Viitattu: 11.8.2015.

Östergöta Correspondenten 29.4.2015. <http://www.corren.se/kultur-noje/de-vi-ta-mossornas-historia-7973681.aspx>. Viitattu: 7.8.2015.

KOKEVATKO ARVOT INFLAATIOTA? - YLIOPPILASLAKKI 150 VUOTTA

Ahto Harmo

Kunnioittaakseen ylioppilaslakin korkeaa ikää HYY järjesti 20.5. paneelikeskustelun lakin merkityksestä osana ylioppilaskulttuuria. HYYHY ry kutsuttiin mukaan ja yhdistystä paneelissa edusti hallituksen jäsen Antti Kähkönen. Paneelikeskustelussa olivat mukana lisäksi kansatieteen tutkijatohtori Arja Turunen, yliopiston protokolla-asiantuntija Anton Eskola ja kierrätyskorusuunnittelija Salla Seppälä. Paneelia johti HS:n toimittaja Maria Pettersson.

Yleisö osallistui aktiivisesti keskusteluun, ja esimerkiksi ylioppilaslakin korvikkeet jakoivat sekä panelistien että yleisön mielipiteen. Erään yleisöosallistujan mielestä ylioppilaslakin sijasta käytetystä “rusetista” eli asustesuunnittelija Kirsi Nisosen vuonna 2013 suunnittelemasta YO-mirristä tulee mieleen karjanäyttelyssä eläimille annettavat ruusukkeet. Eskola oli tästä samoilla linjoilla, mutta Kähkösen tavoin painotti funktiota, joka on lakilla erilainen kuin esimerkiksi pipolla. Turunen ja Seppälä pitivät vuorostaan toivottavana, että perinteet elävät ja muuttuvat.

Paneelin lopuksi keskusteltiin ylioppilaslakin asemasta 150 vuoden päästä. Kähkönen totesi vitsikkäästi silloin käytettävän foliohattuja, mutta uskoi symbolisimin säilyvän. Seppälä oli samoilla linjoilla, sillä lakin tulevia muotoja on vaikea arvuutella. Ratkaisevaa hänestä oli, mitä tapahtuu yliopistoinstituutiolle. Turunen painotti lisäksi myös ylioppilasliikkeen tulevaisuuden olevan merkittävässä asemassa. Eskola ei uskonut lakin muodon muuttuvan pahemmin seuraavien 150 vuoden aikana. Hän piti lakin tulevaisuuden kannalta oleellisempana toisen asteen koulutuksen kehitystä.

Onkin totta, että tulevaisuudessa lakki kertoo lähinnä käyttäjänsä päässeen ylioppilaaksi, eikä juurikaan siitä onko hän osa yliopistoyhteisöä tai akateemisesti koulutettu. Samanlainen kehityskulku on jo tapahtunut Helsingin yliopiston lyyrakokardille, jota lakissaan kantaa moni muukin kuin yliopistossamme opiskellut.

Suurin osa panelisteista ja yleisöstä oli sitä mieltä, ettei ylioppilaslakki ole kokenut inflaatiota - jopa niin vahvoin sanakääntein kuin "arvot harvemmin kokevat inflaatiota". Jaan kuitenkin Kähkösen näkemyksen siitä, onko ylioppilaslakki kokenut inflaatiota. "On - kuten on koulutuskin."

KATSAUKSIA

*ELI MITÄ HYYHY ON TEHNYT ENSIMMÄISENÄ
TOIMINTAVUONNAAN?*

*”Tarkoituksena on, että HYYHY on pidempään olemassa kuin
HYY – vielä aikana, jona ylioppilaskuntia ei enää ole.”*

HAALARIMERKKEJÄ HELSINGIN YLIOPISTOMUSEOLLE

Ahto Harmo

Eli miten museon ja HYYHY:n yhteistyö alkoi

HYYHY:n alkutaipaleen kannalta yhteistyön alkaminen Helsingin yliopistomuseon kanssa on ollut hyvin merkityksellistä. Yhteistyö on tuonut yhdistyksen toimintaan mukaan tärkeän ennalta suunnittele mattoman osa-alueen ja auttanut vakiinnuttamaan yhdistyksen asemaa uskottavana toimijana nopeammin kuin olisi osannut uskoa. Useampi ylioppilaskuntatoimija vitsaili yhdistystä perustettaessa HYYHY:n olevan jälleen vain yksi jäär ien hassuttelukerho. Pyrkimys luoda aktiivinen ylioppilaskunnan ja opiskelijoiden historiaan paneutuva kulttuuritoimija on kieltämättä voinut kuulostaa hieman kaukaa haetulta.

Yhteistyömahdollisuus Helsingin yliopistomuseon kanssa konkretisoitui hieman yllättäen, kun HYYn asiantuntija (järjestöt) Emi Maeda 29.1.2015 ilmoitti yhdistyksen hallitukselle sähköpostitse museon projektisuunnittelija Susanna Hakkaraisen ajatuksesta kerätä haalarimerkkikokoelma museolle:

Tapautuipa niinä päivinä, että HYYn vanha asunnonvälityssihteeri Susanna Hakkarainen kävi toimistolla hakemassa metroasema-haalarimerkin ja siinä sivussa muitakin HYY-merkkejä. Siinä jutustellessa esiin nousi huoli ja harmi siitä, että museolla on varsin vaatimaton opiskelijatavaroiden kokoelma. Museon alkuperäinen idea oli käydä ostelemassa järjestöjen haalarimerkkejä, mutta sitten sanoin, että tämän voi varmasti hoitaa jotenkin fiksumminkin.

Nämä sanat olivat lähtölaukaus yhteistyölle, sillä jo seuraavana päivänä soitin Hakkaraiselle. Hän kuulosti enemmän kuin ilahtuneelta yhteydenotosta. Yritin saada myytyä suurta keräyskampanjaa, mutta päädyimme kuitenkin – onneksi – pienen 30 merkin kokoelman kuratoimiseen. Samalla jäi hautumaan ajatus haalarimerkkietokannan toteuttamisesta, jota kevään ja kesän aikana jo hieman hahmoteltiin eteenpäin. Varsinainen tietokantaprojekti alkanee kuitenkin vasta tulevina vuosina.

Kokoelmaan oli alkuperäisen tavoitteen mukaan tarkoitus kerätä merkkejä niin osakunnilta, tiedekunta- ja ainejärjestöiltä kuin muiltakin järjestöiltä, joita HYYn piirissä nykyisin toimii. Lisäksi merkeistä oli kerättävä taustatietoa. Tämä konteksti tiedon kerääminen johti äärimmillään filosofian opiskelijoiden ainejärjestön Dilemman koira -haalarimerkin kohdalla syvälle HYYn arkistoihin selaamaan ainejärjestön julkaiseman Minervan Pöllö-lehden vuosikertoja 1980-luvulta. Suurin osa taustoituksesta saatiin kuitenkin joko kirjallisesti tai suullisesti järjestöjen nykyisiltä toimijoilta. Vaikka useimpien merkkien taustoista ei juurikaan ollut kirjoitettu ylös mihinkään, olivat merkkejä tehtaillleet toimijat korkeintaan parin kolmen toimijasukupolven päässä ja näin ollen nykytoimijoiden tavoitettavissa. Merkit luovutettiin kahdessa erässä ja ensimmäisessä erässä olleista useampi päätyi esille museon *Ajattelun voimaa* -näyttelyyn.

Merkit olivat siis heti alusta asti esillä yliopistomuseon uudessa näyttelytilassa yliopiston päärakennuksella. Näyttelyn kutsuvierasavajaisissa 24.3.2015 HYYn hallituksen puheenjohtaja Mari

Kyllönen luovutti museon kokoelmiin yhden kappaleen Helsingin yliopiston metroaseman avajaispäivänä jaettua haalarimerkkiä. Tästä virkosi hieman koomillinen keskustelu myöhemmin illasta näyttelytilassa, kun sama merkki olikin jo esillä vitriinissä.

*HYYHY:n ensimmäinen oma haalarimerkki,
jonka on suunnitellut Petri Savolainen*

Haalarimerkkejä vielä kerättäessä toista erää varten ja museon valmistautuessa kiireen vilkkaa avajaisiinsa HYYHY ehdotti, että se voisi järjestää *Haalareissa yliopistomuseoon!* -ekskursion museon avautuessa yleisölle. Museo otti ajatuksen ilomielin vastaan ja joukko haalareihin sonnustaneita opiskelijoita saapui tutustumaan museoon 27.3.2015. Päivän aikana museossa nähtiin myös frakkiin tai pukuun osakuntanauhan kera pukeutuneita henkilöitä leikkisänä vastavetona haalareihin. HYYHY:n mukana museon ovelle saapui myös pala elävää historiaa eli Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijajärjestöjen yhteistyöjärjestö Matlu ry:n kaksimetrinen maskottipehmoeläinkarhu Urho. Urho oli tapansa mukaisesti sonnustautunut Matlun nauhaan ja ylioppilaslakkiin, mutta

valitettavasti häntä ei ulottuvuuksiensa takia laskettu sisälle näyttelytilaan. Ohikulkijat ottivat kuitenkin selfieitä Urhon kanssa, mikä herätti hilpeyttä Urhon saattueeseen kuuluneissa matlulaisissa.

Hyvin alkanut yhteistyö jatkui haalarimerkkikokoelman keräämisen saattamisella loppuun ja marraskuussa järjestettävän HYYHY:n *Oliko ennen kunnollista* -seminaarin yhteydessä pidettävän museo-opastuksesta sopimisen merkeissä. Yhteistyön merkitystä yhdistykselle kuvaa hyvin, että seminaarisalin tärkein kriteeri varausta tehtäessä oli päärakennuksen uuden puolen kolmas kerros, jossa myös Helsingin yliopistomuseo sijaitsee. Toivottavasti yhteistyö jatkuu yhtä hedelmällisenä tulevinakin vuosina, jotta voimme yhdessä edistää ylioppilaskunnan ja yliopiston historian tuntemusta erityisesti opiskelijoiden keskuudessa.

PÄIVÄ 0

Ahto Harmo

Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan historian ystävät ry:n perustaminen

Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan historian ystävät ry perustettiin HYYn 146-vuotisjuhlapäivänä 26.11.2014. Idea yhdistyksen perustamiseen oli syntynyt Tuomas Pernun ja Ahto Harmon työskennellessä HYYn arkistolla keväällä 2014 HYYn valiokunta- ja vapaaehtoistoiminnan kehittämistä pohtineen Valiojoukon loppuraportin liitteeksi tulevan HYYn valiokuntien toisen maailmansodan jälkeistä historiaa käsittelevän katsauksen lähdeaineiston äärellä. Tuntui, että ylioppilaskunnan parjattu lyhyt kollektiivinen muisti oli ollut yhtä lyhyt lähes aina ja historiattomia päätöksiä oli tehty yhä uudestaan ja uudestaan. Kävi myös ilmeiseksi, ettei yhtä laajaa selontekoa vapaaehtoistoiminnasta ylioppilaskunnassa ollut tehty aiemmin. Ottaen huomioon, että vapaaehtoisuus on seikka, jonka tulisi olla ylioppilaskunta- ja opiskelijatoiminnan, tämä oli yllättävää.

Organisaatiomuutoksissa ja -rakenteiden selvityksissä

vapaaehtoisuus on usein jäänyt sivuhuomioihin. HYYssä keväällä 2014 yritettiin päästä jyvälle, miten “vapaaehtoisarmeijoita” omaavissa ylioppilaskunnissa oli toimittu eri tavalla. Kollektiivisen muistin - joka on aina ongelma suurta vaihtuvuutta kokeivissa organisaatioissa - lisäksi HYYn identiteetti ei enää ollut opiskelijajärjestömäinen, vaan edunvalvontaorganisaatio. Kenties yliopiston todellinen monialaisuus on vapaaehtoisidentiteetin hajaannuksen taustalla. Valiojoukko ei koskaan saanut jatkoa, mutta joitain sen toimintaehdotuksia toteutettiin.

Vaikka Valiojoukko on erottamaton osa HYYHY:n syntyhistoriaa, ei sen työn päätyminen kuitenkaan ollut syy HYYHY:n perustamiselle: ensisijaisena tausta-ajatuksena oli suoran ylioppilaskuntaan vaikuttamisen sijaan ylioppilaskunnan historian tuominen esiin uusin tavoin ja keskustelun avaaminen yleisesti ottaen ylioppilaskunnan historiaan kuin sen historiankirjoitukseenkin liittyen.

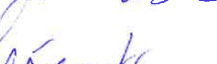
HYYHY:n perustettiin Uudella ylioppilastalolla Mannerheim-salissa klo 15.42 vain hetki ennen kuin yhdistys toimitti tervehdyksensä HYYn vuosijuhlien vastaanotolla. Perustamisasiakirjan mukaan läsnä oli 14 henkilöä.

Me allekirjoittaneet olemme perustaneet
Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan historian ystävät
-nimisen yhdistyksen, liittyneet siihen jäseniksi
ja hyväksyneet sille seuraavat säännöt.(liite).

Helsingissä 26.11.2014

Ahto Harma	Helsinki	
Antton Eskola	Helsinki	
Tuomas Pernu	Helsinki/Louhe	
Alex Kransman	Helsinki	
Antti Björklund	Espoo	
Jaro Eerola	Helsinki	
Miran Hamidulla	Helsinki	
Santteri Velin	Helsinki	
Ville Eerola	Helsinki	
Sanna Supponen	Helsinki	
Antti Pollari	Helsinki	
Juha Hurme	HELSINKI	
Emi Mäkelä	ESPOO	
Antti-Jonas Kähkönen	Helsinki	